
HET BOEK VAN
REBEKAH

MAXWELL ZACHS

- دایه دایه وقت جنگه

O moeder, moeder, het is tijd om te vechten!

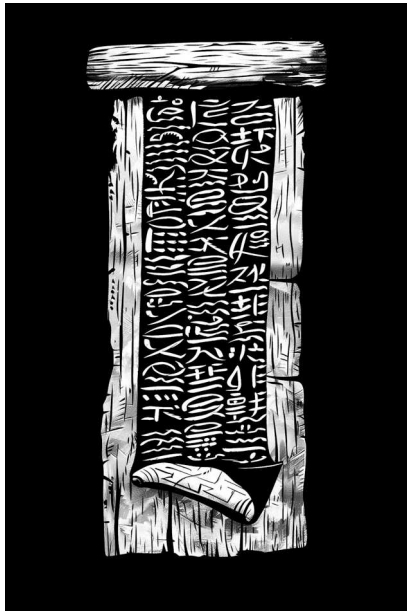
Dit boek is opgedragen aan Nika Shakarami en alle vrouwen in Iran die vechten en sterven voor hun vrijheid.

Nika werd voor het laatst gezien op 20 september 2022, toen ze haar hijab in brand stak terwijl de vrouwen om haar heen scandeerden: 'Dood aan dictators!'

Nika werd gearresteerd, seksueel misbruikt en vermoord.

Ze was slechts zestien jaar oud.

De Boekrol Van Milcah

'Batel. Batel, word wakker,' Rebekah schudde de kleine, vermoeide jonge vrouw zachtjes wakker, 'De zon komt elk moment op.'

Batel ging rechtop zitten en kreunde; melkvlekken ontsierden de voorkant van haar jurk, maar gelukkig was haar baby nog niet begonnen te huilen.

'Heb je het vuur aangestoken?' vroeg ze slaperig.

'Ja,' grijnsde Rebekah met een flits van witte tanden tegen haar donkerbruine lippen, 'Zoals je kunt zien aan de vlammen.'

Haar bedgenoot kon niet anders dan lachen, terwijl ze naar haar baby reikte. Toen het schriële kleine wezentje zijn mond opende om te protesteren, stopte ze haar gezwollen tepel in zijn mond. Onmiddellijk begon de baby te zuigen en tevreden te knorren.

'Was iedereen maar zo makkelijk tevreden te stellen,' zei Rebekah, terwijl ze een oude trouwe metalen ketel dicht bij de vlammen zette zodat hun ontbijt warm zou worden. De grot was niet zo koud, maar een prinses en een jonge moeder zouden een vuur hebben als ze dat wilden, en geen man zou hun anders vertellen.

'Moet je vandaag echt terug?' plaagde Batel, terwijl ze haar korte, stevige benen uitstreckte om haar voeten bij het vuur te warmen.

Rebekah, die normaal snel lachte, fronste. Ze wilde haar plek tussen de herders van haar vader niet verlaten om terug te keren naar het paleis, waar ze opgesloten zou worden voor de Sabbat.

'Ik zou liever hier bij jou blijven, Batel,' zei Rebekah, starend in de vlammen en lusteloos roerend in de linzen. Ten minste zou Devorah, haar voedster, er zijn om haar welkom te heten, dacht ze. Devorah zou haar strelen en warme olie over haar hoofd gieten, terwijl ze de klitten uit haar haar kamde.

'Ik zou liever in het paleis wonen en vijgen eten en wijn drinken en in een echt bed slapen,' zei Batel.

'En je baby afstaan aan een voedster? Je 's nachts laten opslui-

HET BOEK VAN REBEKAH

ten? Een sluier dragen die elk stukje van je lichaam bedekt, zelfs je ogen? Nee, Batel, beter om in je grot te blijven en te bevriezen in ruil voor je vrijheid,' zei Rebekah terwijl ze samen uit dezelfde pot aten, genietend van het bleke vroege ochtendlicht dat door de opening van de grot naar binnen viel.

'Ik had het niet koud vannacht,' zei Batel, en Rebekah voelde zich al warmer bij de herinnering aan hoe ze hun lichaamswarmte hadden gedeeld, dicht tegen elkaar aan liggend op de vloer van de grot.

'Eet je ontbijt voordat het koud wordt,' zei Rebekah, terwijl ze probeerde niet te lachen, 'en morgen, of misschien overmorgen, keer ik terug met vijgen voor je.'

Batel glimlachte en streek met haar hand over Rebekahs wilde krullen, 'En wat honing voor de baby?'

'En wat honing voor de baby,' stemde Rebekah in.

Alsof het was afgesproken, spuugde het één maand oude kind de tepel van haar moeder uit en gilde.

'Zie je wel? Ze weet wat ze wil!' lachte Batel.

'Ja, kleintje, ik zal je honing brengen,' zei Rebekah, terwijl ze de wangen van de baby streelde met haar grote, eeltige vingers.

De zon brak net los van de heuvels toen Rebekah eindelijk uit de grot stapte waar ze zo vaak de nacht doorbracht. Ze droeg een soepele tuniek van geitenleer die haar gespierde armen tot aan de schouders en haar lange, slanke benen tot net boven de knie bloot liet. Ze droeg een kleine buidel aan haar middel en had een lange stevige wandelstok bij zich. Aviël, Batels echtgenoot, was daar in het dal, en hij had haar geiten al gescheiden van de kuddes die hij voor haar vader hoedde.

'Goedemorgen,' riep Rebekah opgewekt terwijl ze de steile helling afdaalde om hem te ontmoeten.

'Goedemorgen, zuster,' antwoordde hij met een buiging, 'Wil je een escorte terug naar de stad?'

Rebekah lachte. Hij vroeg haar elke keer hetzelfde, en haar antwoord was altijd hetzelfde, 'Nee, Aviël, ik heb mijn eigen

benen, handen, ogen en een mes. Ik ben een jager, net als jij. Wat heb ik aan een escorte?'

Aviël glimlachte goedaardig en zei niets. Hij was een rustige man van weinig woorden, maar hij was vriendelijk, een uitstekende herder en een ervaren jager. Aviël had haar alles geleerd wat ze wist over jagen en het verzorgen van dieren. Deze onaantastbare bedienden hadden haar met open armen verwelkomd in hun gemeenschap en behandelden haar nooit als een prinses. Ze lieten haar met hen meelopen tijdens de jacht en waren blij te profiteren van haar snelheid en kracht in de zoektocht naar vlees. In ruil daarvoor bracht ze hun kleine, waardeloze voorwerpen van thuis mee die ze in hoog aanzien hielden: een appel, een beker, een lang stuk touw. Ze vereerden haar, en zij vereerde hun manier van leven, dag en nacht in de bergen, onder de zon, onder de sterren, vrij rondtrekkend. Ze wilde niets liever in haar leven dan verdwijnen in de bergen met haar geiten, om nooit meer gezien te worden.

'Ik kom snel terug,' zei Rebekah, fluitend naar haar kudde, 'Als ik erachter kom dat je je vrouw hebt geslagen, Aviël...' ze balde een vuist en spande haar biceps voor hem.

Aviëls verweerde, gebruinde gezicht brak open in een brede, scheve glimlach, 'Maar als ik haar niet sla, mijn zuster, zal ze net zo worden als jij.'

'God verhoede,' antwoordde Rebekah, haar diepe lach rollend en echoënd tegen de heuvels, en ze maakte zich klaar om te vertrekken.

'Zuster?' zei Aviël plotseling verlegen, 'Wil je met je vader spreken namens ons, zoals we besproken hebben?'

Rebekah knikte, 'Zo snel als het hert en zo lenig als de geit.'

'Zoals de arme man zijn goud in een vingerhoed bewaart,' antwoordde Aviël, de eed afmakend en verlegen naar zijn voeten starend.

Rebekah legde haar hand op zijn schouder en stapte dichterbij hem toe, 'Er zou geen schaamte tussen ons moeten zijn, mijn

HET BOEK VAN REBEKAH

broeder. Als mijn vader, Bethuel, hoort dat jullie niet betaald zijn, weet ik dat hij het recht zal zetten,' zei ze.

'De laatste keer dat we naar de stad gingen om met de kamerheer te spreken, gooiden de veldarbeiders stenen naar ons. Wat hebben we gedaan om zo'n behandeling te verdienen?' vroeg Aviël.

'Wees niet bang. Ik zal vandaag met mijn vader spreken,' zei Rebekah, haar belofte herhalend, hoewel ze geen idee had hoe ze die zou nakomen.

De stad Haran sliep nog toen ze de hoge muren van het paleisachtige complex van haar familie binnensloop. Een bediende had vers hooi in haar stal gelegd, en de geiten duwden en vochten met elkaar om als eerste binnen te zijn. Rebekah had geen haast om haar eigen huis binnen te gaan. Ze had dat moedeloze gevoel en vreesde dat de muren zich om haar heen zouden sluiten zodra de sleutel in het slot zou klikken.

Ze moest een audiëntie met haar vader aanvragen, maar hoe? Haar moeder controleerde elke deur, elke doorgang, met sleutels die aan een zilveren ketting om haar middel hingen. Ze zou haar moeder om toestemming moeten smeken om met haar eigen vader te spreken. Het maakte haar woedend, maar hoe zou ze anders met hem kunnen spreken over de benarde situatie van de herders?

Wanhopig om haar binnenkomst uit te stellen, keek ze een laatste keer omhoog naar de lucht, al ingekaderd door de harde lijnen van het dak, en nam een beslissing. Licht op een watertonnetje springend, haakte ze haar oksels over de rand van het dak en trok zichzelf omhoog. Buiten adem en opgewonden lag ze daar, verborgen door de helling van het dak, en keek neer op de binnenplaats. Het was een uitzicht dat ze nog nooit eerder had gezien.

Uiteindelijk staken twee bedienden de binnenplaats over, en Rebekah kreeg een kick van het opvangen van flarden van hun gesprek en het zien zonder gezien te worden. Wat zou ze nog

meer kunnen zien, vroeg ze zich af. Terwijl de zon hoger aan de hemel klom, beklom Rebekah de ongelijke daken van haar ouderlijk huis totdat ze tot stilstand kwam boven de kamer waartoe haar de afgelopen zes maanden of langer de toegang was ontzegd, de ziekenkamer van haar vader. Ze had niet de bedoeling gehad om hier te komen, maar nu ze er was, leek het onvermijdelijk.

Haar vader, Bethuel, was de lijm die de wereld bij elkaar hield, en hij was ernstig ziek. Sommige mensen zeiden dat hij het voorjaar niet zou halen. Anderen fluisterden zelfs dat hij al dood was. Rebekah huiverde bij de gedachte alleen al, want niet alleen hield ze innig veel van haar vader, hij was ook het enige wat tussen haar en een leven van absolute ellende in de verstikkende gevangenis van de vrouwenvertrekken stond. Als haar vader zou sterven, wie zou haar er dan van weerhouden om opgesloten te worden, net als iedere andere vrouw? Het was een vraag die haar onderbewustzijn al jaren kwelde en die zich met toenemende frequentie een weg baande naar haar bewuste gedachten. Als ze hem maar kon zien en hem kon vragen wat haar toekomst zou brengen, welke toekomst hij voor haar had gepland, zou hij de dingen uitleggen en de wereld weer veilig maken.

Onbewust werkten haar vingers zich onder de dichtstbijzijnde dakpan, wrikten deze los en legden hem geruisloos opzij. Voorzichtig om niet uit te glijden en geen geluid te maken, legde Rebekah haar oor tegen het gevlochten riet dat de binnenkant van het dak vormde en luisterde naar het angstaanjagende geluid van haar vader die het uitschreeuwde van pijn.

'Vrouw!' riep Bethuel zielig.

'Ja, mijn echtgenoot?'

Het was de stem van haar moeder, en het deed de haren op Rebekahs armen overeind komen. Ze klauwde een klein gaatje in het weefsel van riet en drukte haar oog ertegen. Ze keek neer op haar vader die op zijn bed kronkelde, bijna waanzinnig door de acuutheid van zijn pijn.

HET BOEK VAN REBEKAH

'Stuur ze weg. Ik kan het niet. Ik kan het niet,' zei hij, meer als een kind dan als een man. Hij leunde voorover, spande zich over zijn gezwollen buik. Rebekah zag dat de achterkant van zijn hemd doorweekt was van het zweet. Met haar neus tegen het gat in het dak gedrukt, ademde ze diep in en deinsde toen terug. Iedereen die ooit succesvol op jacht was geweest zou de geur van de dood herkennen, maar er was ook een andere geur, iets zoeter.

'Hier, neem een klein trekje, slechts een klein trekje.'

Rebekah zette haar oog weer tegen de opening en zag haar moeder een pijp tegen de lippen van haar vader houden, gevolgd door het geluid van hij die gretig zoog. Ze wist dat alleen een man die de nabijheid van de dood omarmde, zichzelf zou toestaan om ten prooi te vallen aan opium en de kennis woog zwaar op haar ziel.

'Niet te veel, mijn lief,' zei haar moeder, de pijp voorzichtig uit zijn vingers trekkend en deze op het nachtkastje plaatsend waar hij er niet bij kon.

De ogen van haar vader volgden de pijp begerig terwijl hij smeekte, 'Nee, vrouw, alsjeblieft, alsjeblieft,' niet eens in staat om zijn handen van het bed te tillen om te smeken om zijn pijp.

'Je moet helder van geest zijn, mijn lief,' vertelde haar ontredde moeder hem zachtjes, 'Je mag hun geen reden geven om te vermoeden dat je oordeel vertroebeld is.'

Haar vader zakte terug tegen zijn doorweekte kussens en kermde van zelfmedelijden. Zo hartverscheurend en wanhopig een tafereel had ze niet verwacht aan te treffen en voor even moest Rebekah wegstijgen. Ze sloot haar ogen en rustte met haar voorhoofd op de koude tegels, terwijl de pijnlijke waarheid tot haar doordrong. Haar vader lag echt op sterven, en de toekomst lag als een val op haar te wachten.

Ze keerde terug naar haar spionnetje, net op tijd om te zien hoe de familieoudsten, haar ooms Chesed en Jidlaph, waggelend en schuifelend de kamer binnenkwamen.

'Broer!' zei Chesed hartelijk, terwijl hij zich vooroverboog om Bethuel op beide van zijn bleke wangen te kussen.

'Dank je dat jullie gekomen zijn. Het spijt me dat ik jullie hierheen heb laten komen, maar...' Bethuel gebaarde naar zijn opgezwollen buik en de dunne stokjes die eronder uitstaken.

'Het is te lang geleden sinds we voor het laatst op bezoek kwamen, en daarvoor zouden we ons moeten verontschuldigen,' zei Jidlaph, terwijl hij moeite had om op adem te komen en zwaar in de stoel naast Bethuels bed neerplofte.

Rebekahs moeder trok zich terug in de hoek van de kamer, hurkte achter een lage tafel en trok haar sjaal over haar reeds gesluerde gezicht. De mannen begroetten haar niet en schonken haar geen enkele aandacht. Ze wachtten tot Bethuel zou spreken. De seconden kropen voorbij, maar haar vader leek verward over wat hij moest zeggen of waar hij moest beginnen.

'Aangezien je ons hier voor officiële zaken hebt uitgenodigd, kun je misschien het beste beginnen met ons te vertellen waar het om gaat?' spoorde Chesed aan, terwijl hij een antieke opgerolde perkamentrol omhooghield en eraan toevoegde: 'En waarom je wilde dat ik dit meebracht?'

'Het gaat om het landgoed,' zei Bethuel, zijn ogen sluitend en diep ademhalend, 'Ik denk dat de tijd gekomen is om mijn zegen uit te spreken.'

Vanaf haar positie op het dak beefde Rebekah. De zegen betekende maar één ding: haar vader bereidde zich voor om te sterven. Angstig drukte ze haar bleekgroene oog opnieuw tegen het gat.

'De zegen is de jouwe om uit te spreken, zoals het voorrecht is van alle mannen, gezond van geest en geweten,' zei Chesed, de oude wijsheid uitsprekend. 'Maar waarvoor is dit, Bethuel? Je weet toch zeker wel wie je eigen kinderen zijn?' vroeg hij, de rol nogmaals omhooghoudend.

'Kun je het lezen?' antwoordde Bethuel, zijn ogen sluitend en kreunend.

HET BOEK VAN REBEKAH

'Min of meer,' zei Chesed, 'namen zijn makkelijk genoeg.'

'Zoek ze dan op,' zei Bethuel met opeengeklemden tanden.

Chesed zuchtte dramatisch en wees naar een olielamp die Jidlaph plichtmatig omhooghield zodat hij kon lezen. Hij opende de perkamentrol niet volledig in één keer, maar beetje bij beetje, waarbij hij met zijn linkerhand een tweede rol creëerde en het perkament draaide terwijl hij las, regel voor regel, om de kromming van het blad te behouden en te beschermen.

'Ah, hier is het, R-V-K-H,' las hij de klinkerloze letters hardop, 'Rebekah... maar er is een vergissing gemaakt. De priester moet uitgesleden zijn toen hij zijn zegel aanbracht want...'

'Wat staat er?' riep Bethuel praktisch, waardoor zijn broers schrokken en Rebekah naar adem snakte. Ze beet hard op haar tong om zichzelf tot zwijgen te brengen.

'Maar dit kan niet kloppen,' zei Chesed, verward klinkend, 'Bethuel, wist je van deze vergissing?'

'Lees het!' eiste Bethuel, 'Lees het hardop. Wat staat er?'

Rebekah kende maar al te goed de kracht van lezen en de kracht die aan ideeën werd gegeven wanneer ze hardop werden uitgesproken. Ze hield haar adem in en focuste haar ogen op de markeringen op de pagina te proberen zien. Ze had gehoord van de Rol van Milcah, maar ze had hem nog nooit gezien tot nu.

'Wat staat er?' vroeg Jidlaph, nutteloos turend naar de lijnen en krabbels.

Chesed aarzelde, en Bethuel hees zijn lichaam met grote moeite op, leunde voorover en keek Chesed recht in de ogen. 'Lees het!' drong hij aan, speeksel vloog van zijn lippen.

'Er staat dat Rebekah geboren werd, en dat het offer werd gebracht voor de gezonde bevalling van een meisje,' zei Chesed, zijn lippen samenknijpend alsof hij wilde voorkomen dat er nog meer woorden uit zouden komen.

'En?' drong Bethuel aan terwijl grote stromen vies ruikend zweet van zijn gezicht dropen.

'Er staat ook dat Rebekah... een jongen is, dat de priester hier

de gezonde bevalling van een mannelijk kind heeft genoteerd waarvoor het verschuldigde offer is gebracht.'

Bethuel zakte terug op zijn kussens, niet langer in staat zijn gewicht op zijn armen te ondersteunen. 'Het is de waarheid,' lalde hij.

Hoewel ze helemaal alleen was op het dak van haar vaders kamer, had Rebekah het duidelijke gevoel dat ze werd bekeken. Schaamte kroop over haar huid. Hoe konden ze zoiets over haar zeggen? En, belangrijker nog, kon het waar zijn? Was dat de reden waarom ze zo... anders was? Ze moest de betekenis van dit vreemde ding weten. Met tegenzin richtte ze haar aandacht weer op het gesprek dat beneden haar plaatsvond.

Chesed stamelde: 'Het moet een vergissing zijn, de priester... Milcah was oud. Ze heeft het waarschijnlijk niet gemerkt.'

'Rebekah is een Tumtum,' vertelde Bethuel hen, terwijl hij moeite had met ademen en zijn gezicht een diepe paarse kleur kreeg. 'Ik wil weten of jullie ervoor zullen zorgen dat mijn zegen wordt gerespecteerd als ik Rebekah als mijn erfgenaam benoem.'

Het dak, nee, de hele wereld, leek onder haar te bewegen, en Rebekah greep de tegels zo stevig vast dat kleine scherven terracotta onder haar vingernagels drongen. Ze had nog nooit het woord Tumtum gehoord. Ze ademde langzaam, in een poging haar aandacht te concentreren en te horen wat er werd gezegd boven het bonzen van haar hart in haar oren.

'Maar broeder, het is niet onze gewoonte om onze dochters vóór onze zonen te zegenen. Dat moet je toch weten,' protesteerde Chesed, terwijl hij naar Jidlaph keek voor steun, maar Jidlaph staarde hem alleen met grote ogen aan.

'Je zei zelf dat Rebekah een jongen is,' argumenteerde Bethuel koppig.

'Ik heb zoiets helemaal niet gezegd!' riep Chesed.

Jidlaph legde een klamme, terughoudende hand op de arm van zijn oudere broer, leunde voorover en zei zachtjes: 'Broeder, is

HET BOEK VAN REBEKAH

het jouw wens om Rebekah vandaag als jouw erfgenaam aan te wijzen, met ons als jouw getuigen?'

Nee, nee, nee, nee, smeekte Rebekah in stilte.

Bethuel schudde zijn hoofd, blies luidruchtig uit en liet alle strijd lust uit zijn bezwete lichaam wegvloeien. 'Nog niet,' zei hij.

'Betekent dat dat je nog geen beslissing hebt genomene over deze belangrijke kwestie?' vroeg Chesed hem hoopvol.

'Ik heb nog tijd,' antwoordde hij beverig, 'Maar ik wil weten of het mogelijk is. Zullen jullie mijn beslissing steunen?'

'De Tumtum is een van Gods grootste mysteries,' antwoordde Chesed, terwijl hij achterover leunde en de uitdrukking aannam van een grote en wijze geleerde.

Rebekah luisterde aandachtig. Ze wist dat Chesed de meest geleerde van alle zonen van Milcah was en bekend stond om zijn pragmatische juridische uitspraken in familie- en gemeenschapszaken.

'Is het mogelijk?' peinsde hij. 'Zeker, je hebt het recht om de zegen te geven aan wie je maar wilt, en je hebt gelijk; er staat inderdaad dat Rebekah ook een jongen is, maar wat is de waarde van een vervaagd zegel op een verpulverend perkament tegenover wat iedereen weet dat waar is? Rebekah is jouw dochter, onze nicht. Ze is een zus en een tante. Ze is een vrouw, zo kennen we haar.'

'Maar ze is ook een jongen,' hield Bethuel vol.

Chesed zuchtte. 'De tweede vraag komt neer op één punt: wat is haar ware aard?' wierp hij tegen, terwijl hij met zijn zachte handen over de lengte van zijn lange grijze baard streek. 'Als ze vrouwelijk is, dan zou het geven van de zegen een gruwel zijn in de ogen van God, om nog maar te zwijgen van het feit dat ze op een dag met een man zou trouwen en de familienaam, en jouw bezit, zou overgaan op vreemden. Het zou een tragische klap zijn voor onze hele familie en voor jouw vrouw, Bethuel. Wie zou voor jouw vrouw zorgen?'

'God verhoede dat jouw vrouw in de handen van een vreemde zou vallen,' zei Jidlaph, zijn hoofd schuddend.

Rebekahs moeder bleef zwijgend en onbeweeglijk in de hoek staan.

Voordat hij de draad van zijn gedachten verloor, ging Chesed verder: 'Als echter Rebekahs ware aard eigenlijk die van een man is, dan valt nog te bezien of hij werkelijk de betere keuze zou zijn. Een Tumtum kan geen kinderen verwekken. Na haar dood zou de zegen en het bezit onvermijdelijk toch aan Laban toevallen.'

'Laban is mijn tweede kind,' zei Bethuel, zijn gezicht samenge-trokken in een masker van teleurstelling.

'Ben je zo tegen het benoemen van Laban? Hij is tenslotte jouw zoon, en je hebt hem opgevoed met de verwachting jouw erfgenaam te zijn,' herinnerde Chesed hem.

'Ik heb Rebekah altijd boven alle anderen liefgehad. Vanaf het moment dat ze werd geboren, ben ik aan haar gebonden geweest,' antwoordde Bethuel, zijn stem dik van emotie.

'Broeder, dat is het gevoel dat alle rechtschapen mannen hebben voor hun dochters, maar verwar dat niet met het belang van het hebben van een zoon,' zei Chesed.

Bethuel zuchtte. 'Net als mijn geliefde Rebekah, is mijn geest in tweeën verdeeld.'

Jidlaph leunde weer naar voren, de stoel kreunend onder zijn gewicht. 'Zou je het echt kunnen doen? Zou het zelfs eerlijk zijn om het te doen? Om het kind dat je als dochter hebt opgevoed publiekelijk als je rechtmatige zoon en erfgenaam te benoemen? Want als het eenmaal gedaan is, kan het niet ongedaan worden gemaakt.'

'Als ik helemaal eerlijk ben,' zei Bethuel treurig, 'weet ik het niet. Ik ben bang om te praten over wat er gebeurde met Abra—'

'Met dat in gedachten,' zei Chesed, hem haastig onderbrekend, 'moet ik je vertellen dat zolang je nog leeft en gezond van geest bent, de zegen aan jou is om te schenken en alleen aan jou. Echter, als je zou sterven zonder je erfgenaam te benoemen, dan

zou de beslissing aan mij en aan Jidlaph vallen. Mocht dat gebeuren, dan is er geen twijfel in mijn geest dat we Laban zouden benoemen.'

Bethuel sloot zijn ogen voor een moment en knipperde tranen weg. 'Dank je, broeder, voor je eerlijkheid en je wijze raad,' zei Bethuel, zijn stem plotseling zo zacht dat Rebekah hem nauwelijks kon horen.

Chesed stond op en zei dat het tijd was dat ze Bethuel alleen lieten om wat te rusten en na te denken over alles wat ze hadden gezegd, maar toen ze bij de deur kwamen, draaide hij zich om en zei: 'Ik hoop dat je tijd niet te snel zal komen, Bethuel.'

'God zal me zeker genoeg tijd geven om de juiste beslissing te nemen,' antwoordde Bethuel terwijl zijn vuisten dwangmatig in de lakens knepen.

'Maak hem dan goed,' zei Jidlaph, terwijl hij uit Rebekahs gezichtsveld verdween. Ze hoorde de zachte plof van de deur die achter hen dichtging.

In een staat van shock rolde Rebekah op haar rug en keek naar de grijze wolken die over de uitgestrekte hemel dreven. Wat was dit vreemde Tumtum-ding? Hoewel ze zich altijd meer als een jongen had gedragen, had ze zichzelf altijd als een meisje beschouwd. Hurkte ze niet om te plassen zoals elke andere vrouw? Haar hoofd tolde steeds sneller, en schudde herinneringen uit haar kindertijd door elkaar die tot nu toe onschuldig hadden geleken.

Tumtum, ze probeerde het te zeggen, maar haar lippen weigerden de klanken te vormen. Het woord voelde te vreemd, te rauw, te gevaarlijk. Ze duwde het weg.

De mannen zouden snel beseffen dat deze kwestie met de Rol van Milcah een groot misverstand was. Ze was niet geïnteresseerd in de zegen, ze wilde die niet voor zichzelf. Dat was een veel ingewikkelder zaak dan wat ze voor haar leven wilde.

Als ze me de zegen proberen te geven, zal ik gewoon weigeren hem te accepteren, dacht ze. Glimlachend en nu gemakkelijker

ademend, drukte ze haar oog tegen de spleet in het riet en observeerde hoe haar moeder een beker van haar vaders mond wegnam. Speeksel liep langs zijn kin, en haar moeder veegde het af met een doek voordat ze de lakens over zijn borst trok en hem stevig instopte.

Met een zachte, lieve stem fluisterde haar moeder: 'Onze broer heeft gelijk, lieve echtgenoot. Jij bent degene die de zegen zal schenken, maar hij heeft het bij één ding mis. Ik ben degene die zal beslissen wie hem krijgt. Ik ga nu onze zoon informeren dat hij binnenkort de rol zal vervullen waarvoor ik hem heb opgevoed, en wat betreft die andere... Die gruwel die jij dochter noemt, over haar zal ik ook beslissen. Rust nu, lieve prins.'

Haar vader bewoog niet of gaf geen enkel teken dat hij haar hoorde of begreep, en het leek Rebekah wreed dat haar moeder tegen hem praatte alsof hij een kind was en niet de grote man die ze wist dat hij was. Dus toen haar moeder de kamer verliet en de deur achter zich op slot deed, volgde Rebekah haar.

De Belofte

Toen Eliëzer zijn tent uit stapte, zich uittrekkend en gapend, kraakte er iets onder zijn voet dat in zijn deuropening was achtergelaten. Hij wist wat het was voordat hij zijn voet optilde om te kijken. Het was een klein aardewerken kommetje, niet groter dan zijn handpalm. Het was een liefdesteken, een geschenk aan de goden opdat hij in de wachtende armen van degene die het kommetje had geplaatst, zou belanden. Het was het derde deze maand. Hij hoorde gedempt gegiechel van ergens dichtbij toen hij bukte om de stukjes gebroken aardewerk op te rapen. Hij wilde niet dat zijn zoon het zou zien.

'Aba?' riep Eli van binnen.

'Ik ben hier, zoon,' antwoordde hij, terwijl hij de stukjes in zijn zak stopte en zijn gezicht volledig uitdrukingsloos hield.

'Ontbijt,' zei Eli slaperig.

'Ja, ja, ik zal je afzetten als je opschiet. Ik mag niet te laat komen voor mijn heer Abraham.'

Eli verscheen, in zijn ogen wrijvend en gapend, 'Ze hebben u weer te pakken gehad met het liefdeskommetje, hè?'

Eliëzer knikte; hij had lang geleden geleerd niet tegen zijn zoon te liegen; de jongen was een uitstekende ondervrager.

'Malchi zegt dat een van hen u uiteindelijk zal vangen en dat u gewoon degene met de beste kookkunst moet kiezen en basta.'

Eliëzer lachte, 'Neem nooit huwelijksadvies aan van een man die nooit getrouwd is geweest. Kom, laten we wat ontbijt voor je halen.'

Eliëzer zette zijn zoon af bij Channah, de breedheupige, roodwangige vrouw die de kooktent van het kamp runde. Ze stond altijd en altijd klaar met een glimlach en een vriendelijk woord.

'Als je jezelf niet nuttig kunt maken, probeer dan tenminste niet in de weg te lopen,' zei hij tegen Eli, terwijl hij hem afzette bij Channahs warme oven.

'Ach, stil jij!' berispte Channah hem, terwijl ze met haar

enorme deegachtige hand naar Eliëzer zwaaide, 'Eli is altijd welkom om bij mij te zitten.'

Eli straalde toen ze hem een dampend platbrood en een klein potje honing om in te dopen gaf. De waarheid was dat Eli ongehoorlijk verwend werd door de vrouwen van Abrahams kamp vanwege het feit dat hij het laatste kind was dat er geboren was en het laatste kind dat ter wereld was gebracht door de grote matriarch en vroedvrouw, Sarah. Sinds haar tragische dood zeven jaar geleden, was er geen baby meer geboren in Abrahams kamp, en veel van de vrouwen hadden het allang opgegeven om zwanger te worden. Ze leefden onder een donkere wolk van onvruchtbaarheid, en Eli was hun zonnestraal.

'Dank je,' zei Eliëzer plechtig tegen Channah, terwijl hij de gebroken scherven van het liefdeskommetje in haar gloeiende vuur gooide, 'Dank je dat je zo goed voor mijn zoon zorgt.'

Channah trok haar wenkbrauwen op toen ze het gebroken liefdeskommetje zwart zag worden op de kolen van haar oven, maar zei niets. Ze wist zich met haar eigen zaken te bemoeien, en dat was de reden waarom ze een van de weinige vrouwen was die Eliëzer kon verdragen. Met een verlegen zwaai van dank dook Eliëzer naar buiten en liep de korte afstand naar de grote en luxeuze tent van zijn meester, Abraham.

Er waren weinig mensen op zo vroeg in de ochtend, maar een giechelend en blozend dienstmeisje informeerde hem dat vrouwe Hagar al aanwezig was en dat al sinds het eerste licht. Ze rende weg met haar hand tegen haar mond gedrukt, ongetwijfeld gretig om het nieuws van haar vroege ontmoeting met de begeerlijkste vrijgezel van het kamp te delen.

'Mijn heer,' zei Eliëzer, zachtjes de zwaar met tapijten beklede, oververhitte kamer binnentredend, 'Mijn vrouwe Hagar.'

'Daar is hij,' zei Abraham opgewekt.

Hij had dus een van zijn goede dagen, dacht Eliëzer, terwijl hij hem zorgvuldig bekeek. Hoewel hij nog steeds de enorme omvang had van een man die vele jaren hard had gewerkt, buiten

in de velden en op de berg met vee, schapen en geiten, was de kracht en macht nu volledig uit zijn lichaam verdwenen. Zijn huid was dun, en de aderen eronder zagen er traag en kwetsbaar uit. Zijn handen waren niet langer de ruwe handen van een herder. Om hem heen hing een sfeer van uitgeputte transparantie, en hoewel hij Eliëzer vaak verraste met zijn scherpe inzichten en bijtende humor, leken die momenten hem elke keer meer en meer te kosten. Nu sliep hij veel, zijn grijze en vermoeide gezicht slap terwijl hij zijn adem piepend in en uit blies.

'Tot uw dienst, mijn heer,' zei Eliëzer, rechtop staand, de armen strak langs zijn zij, wachtend om de instructies van zijn meester te ontvangen.

'Mijn prachtige vrouw heeft me zojuist geïnformeerd dat ze vanmiddag naar Egypte vertrekt,' zei Abraham, terwijl hij Hagars kleine bruine hand in zijn eigen trillende vingers nam.

'U bent toch niet vergeten dat ik vandaag vertrek?' zei Hagar scherp tegen Eliëzer.

Zijn relatie met Hagar was gespannen, maar in tegenstelling tot andere mensen in het kamp, had hij haar nooit bespot of beledigd, noch in het openbaar, noch privé. Hij maakte er een punt van om de kamer te verlaten als hij iemand dat ooit hoorde doen en dat had haar door de jaren heen milder gestemd tegenover hem.

'Nee, mijn vrouwe, ik ben het niet vergeten. Uw zonen moeten zo blij zijn dat de jacht op een bruid is begonnen,' zei Eliëzer beleefd.

Hagar snoof, 'Daar ben ik niet zo zeker van. Ze lijken een vrij lage dunk te hebben van vrouwen en baby's.'

Abrahams enorme bevende hand vond zijn weg naar Hagars achterste, dat hij geruststellend aaide. 'Maak je daar geen zorgen over. Eenmaal getrouwd, zal de natuur zijn beloop nemen, en je kleinkinderen zullen zich sneller vermenigvuldigen dan zelfs jij kunt tellen.'

Eliëzer wist dat Abraham nooit de belofte was vergeten die hij

van zijn God had ontvangen, een verbond dat zijn nakomelingen de menigten van grote naties zouden vormen, en aangezien zijn zoon, van zijn eerste vrouw Sarah, geen haast had om zich voort te planten, was het duidelijk Hagar, de tweede vrouw, die de vruchtbaarste tak van zijn stamboom zou leveren.

'Het zullen ook jouw kleinkinderen zijn, Abraham, vergeet dat niet,' berispte Hagar hem.

'Ik zal het niet vergeten, maar ik heb het gevoel dat ik er niet meer zal zijn om ze op de wereld te zien komen,' zei Abraham met een vermoeide zucht. Hagar gaf hem een geruststellend kneepje, maar ontkende het niet.

Abraham verzamelde zijn krachten en zei: 'Er is iets wat ik moet doen voor het te laat is.' Hij worstelde om overeind te komen in zijn grote, zachte bed, niet zo gemakkelijk voor iemand zo oud en zwaar, en hoestte. Eliëzer hoorde het gereutel diep in zijn borst. 'We hebben zeer belangrijke zaken te bespreken, Eliëzer.'

'Dat is mijn teken om te vertrekken. Je weet hoezeer zaken me vervelen,' zei Hagar, licht van het reusachtige bed springend waar Abraham permanent gestrand lag, het bed waarin ze vele zonen hadden verwekt.

Abraham grinnikte toegeeflijk, en zelfs Eliëzer had moeite zijn glimlach te bedwingen. Hagar was de scherpzinnigste zakenvrouw die hij ooit had ontmoet. De kleine, maar onverzettelijke Egyptische vrouw had een rijk opgebouwd met alleen haar zoon Ishmael om haar te helpen. Nu, terwijl Abrahams dood naderde, maakte ze plannen om haar positie te versterken met vrouwen en kleinkinderen om het paleis te vullen dat ze voor zichzelf in de stad had gebouwd. Ze kuste Abraham op de wang en spoedde zich de kamer uit, haar tred zo licht en behendig als die van een jong meisje.

Abraham keek haar na met een verlangende zucht, wachtte enkele ogenblikken om de afstand tussen hen te laten groeien en keek toen listig naar Eliëzer, met verrassend heldere en sluwe

ogen. Hij wenkte hem dichterbij en fluisterde: 'Kom dichterbij me, Eliëzer, pak een stoel en leg je hand hier op mijn dij zodat ik weet dat je dichtbij bent en aandachtig luistert.'

Eliëzer deed zoals bevolen, en een sterk gevoel van verwachting vervulde hem. Het was lang geleden dat Abraham hem instructies van welke aard dan ook had gegeven, vertrouwend op zijn kennis van wat er gedaan moest worden op het landgoed. Hij legde zijn hand voorzichtig op Abrahams lange dij, net boven de knie, en met verrassende kracht greep Abraham zijn arm vast, hem intens in de ogen kijkend. 'Het is tijd om een bruid voor Isaak te vinden. Hoe afkerig hij ook is om iets van mij aan te nemen, Sarah zou gewild hebben dat ik hem getrouwd zag.'

'Als God het wil, mijn heer, hebt u nog ruim de tijd,' zei Eliëzer met oprechte ontsteltenis bij de gedachte aan de dood van zijn meester.

'Ik neem aan dat zijn toestand grotendeels hetzelfde is?' vroeg Abraham.

'Ja, mijn heer, ik vrees dat Isaacs toestand vrijwel onveranderd is. Zijn gezondheid blijft een last voor hem en...' Eliëzer aarzelde. Dit was een gevoelig onderwerp, en hij wilde de oude man niet woedend maken in zijn verzwakte toestand, maar Abraham maakte de zin voor hem af.

'... en hij zal mijn naam niet uitspreken zonder me eerst te vervloeken,' zei Abraham, ongelovig zijn hoofd schuddend.

'Dat is niet precies hoe ik het zou hebben verwoord, mijn heer, maar dat is wel ongeveer de kern van de zaak, ja.'

Eliëzer antwoordde Abraham altijd eerlijk. Het was onderdeel van de heilige band tussen een grote Heer en zijn kamerheer dat er nooit geheimen tussen hen waren.

Abraham kneep in zijn arm en keek weg, tranen wegnippend. 'Kan een gebroken kruik ooit worden hersteld? Het zou een leven lang duren om alle stukjes weer in elkaar te zetten...'

Eliëzer keek uit respect naar beneden terwijl Abraham zijn

ogen droogveegde en zei toen: 'Zou mijn vrouwe Hagar geen bruid voor Isaak uit Egypte kunnen brengen?'

Abraham spuwde bijna; hij ging zo snel rechtop zitten, 'Bij God, Eliëzer, wat een uitspraak!' riep hij verontwaardigd uit. Toen viel hij lachend terug op zijn stapel kussens, dikke tranen rolden over zijn verschrompelde wangen. 'Kun je je de huwelijksnacht voorstellen?' bulderde Abraham.

Eliëzer lachte ook, arme Isaak. Hij kon zich hem nauwelijks voorstellen met welke vrouw dan ook, laat staan een vrouw die in melk baadde en haar borsten graag goud verfdde.

Hij probeerde zijn hand van Abrahams dij vandaan te halen om de oude man een doek te brengen om zijn tranen af te vegen, maar snel als een slangenbeet schoot Abrahams hand uit en klemde zich om Eliezers pols, diens hand op zijn plaats houdend. 'Ga nog niet weg, Eliëzer, niet voordat ik je je missie heb gegeven. Misschien wel de laatste missie die ik je zal geven. Ik bid tot God dat je me niet zult teleurstellen in dit laatste verzoek.'

Het gesprek werd serieus, en Eliëzer hield zich rechtop, klaar om Abrahams bevel te aanvaarden. 'Mijn heer, vertel me uw wensen zodat ik ze kan vervullen.'

'Jij zult degene zijn die een vrouw voor Isaak vindt, niet Hagar, niet ik. Eliëzer, jij zult degene zijn die ons een nieuwe koningin brengt.'

Eliezers moed zonk. De gedachte alleen al aan bruiden en bruiloften maakte hem misselijk. Sinds de dood van zijn vrouw had hij vrouwen volledig gemeden, en toch kon hij het verzoek van zijn meester niet weigeren. Hij boog en zei: 'Ja, mijn heer.'

Abraham hield Eliëzer vast met zijn krachtige blik en gaf zijn bevel: 'Ga noordwaarts naar Haran en zoek mijn familie op. Hoewel het vele jaren geleden is dat ik hen voor het laatst zag, zullen ze je niet wegsturen. Kies een sterk, moedig meisje uit hun dochters, en zij zal een zegen zijn in Isaacs leven, net zoals Sarah dat in het mijne was.'

Abraham sloot zijn ogen voor een moment, en Eliëzer wist

dat hij aan Sarah dacht, die stille en geduldige ziel die Abraham over ontelbare woestijnen en bergen had gevolgd zonder één klacht. Sarah, die had toegekeken hoe Abraham haar enige kind de bergen in leidde om hem op te offeren voor de Glorie van God, met een lang en zeer scherp mes verborgen in zijn slaaprol. Ze had Abraham toegestaan haar jongen mee te nemen, zwijgend toekijkend terwijl ze in de verte verdwenen. Zodra ze uit het zicht waren, was ze gaan liggen en nooit meer opgestaan. Toen Abraham terugkeerde met Isaak aan zijn zijde, springlevend, was het te laat. Sarah was al weg. Haar hart klopte nog en ze ademde, maar ze was weg. Zelfs Isaacs hartverscheurende kreten konden haar niet terughalen van de plaats waar ze naartoe was gegaan.

Sarah stierf, en Isaak sprak nooit meer een woord tegen zijn vader. Het was het begin van de grote kloof die Abrahams familie voor altijd in tweeën splitste. Eliëzer sloot ook even zijn ogen, overweldigd door de scherpe herinnering aan Isaacs jammerlijke geschreeuw, en toen hij ze weer opende, wachtte Abraham geduldig.

'Wil je gaan?' vroeg hij.

Eliëzer knikte bevestigend en antwoordde: 'Ik zal gaan.'

'Dank je, Eliëzer.'

'Maar ik moet u vragen, mijn heer. Zou ik Isaak niet met me mee moeten nemen? U weet hoe hij is. Zou het niet beter zijn als hij zelf koos?'

'Isaak mag deze landen nooit verlaten, Eliëzer. Ze zijn hem door God gegeven. Bovendien zou geen vrouw van goede afkomst hem accepteren als ze hem zag,' grinnikte Abraham, zijn hoofd schuddend in geamuseerd ongelooft. 'Nee, nee, je moet alleen gaan en de bruid voor Isaak halen. Ze zal moedig moeten zijn om met je mee te gaan, en dat is een goede zaak. Ze zal al haar moed nodig hebben om Isaak te overleven.'

'En als ik zo'n meisje vind, maar ze weigert te komen?' vroeg Eliëzer, zijn gedachten tollend van de mogelijkheden.

'Dan ben je vrij van je belofte aan mij, en zullen Eli en jij de

rest van jullie leven jurken dragen en bloemenkransen maken met Isaak. We weten allebei dat ik niet lang meer op deze wereld ben, en jij hoort bij deze familie zolang je op deze aarde bent. Als ik sterf, zul je Isaak dienen zoals je mij hebt gediend, en als jij sterft, zal Eli jouw plaats innemen.'

'Ja, mijn heer,' zei Eliëzer, zijn hoofd buigend.

Abraham klopte Eliëzer op een grootvaderlijke manier op de schouder en adviseerde hem: 'Laten we niet op de zaken vooruitlopen. Gods engelen zijn je voorgegaan om de vrouw te vinden, en als dat niet genoeg hulp is, dan heb je mijn goud.' Zijn ogen glinsterden ondeugend. Abraham had jarenlang hard gewerkt om veel land en grote rijkdom te verwerven, maar ondanks dat leefde hij vrij sober. Af en toe echter schepte hij er groot genoegen in om enorme sommen aan andere mensen uit te geven. Hagar had dit vanaf het begin begrepen en haar imperium opgebouwd door slim te investeren in Abrahams geschenken.

'Al het goud, mijn heer?' Eliëzer was meer dan een beetje verrast.

'Ja, en de juwelen.'

'Alle juwelen, mijn heer?'

'Ja, Eliëzer, al het goud, alle juwelen, alle tapijten, de zijde en de geparfumeerde oliën. Het zal de grootste bruidsschat ooit zijn, zelfs groter dan de prijs die ik voor mijn lieve zuster betaalde,' zei hij, verzwakkend terwijl hij de bittere herinneringen aan het verleden herleefde.

Eliëzer lachte opgelucht. 'Misschien zal het vinden van Isaacs bruid toch niet zo moeilijk zijn,' zei Eliëzer, terwijl hij met zijn hand door zijn donkere krullen ging. Zijn gedachten begonnen te tolleren van alles wat hij moest doen om de reis te organiseren. Hij was opgetogen bij het idee om weg te komen van de verstikkende druk van de kamproddelpraat en liefdesperikelen, maar het organiseren zou een nachtmerrie worden.

'Misschien breng je zelf ook een vrouw mee terug,' grinnikte

Abraham, het verleden achter zich latend door zich op de toekomst te richten. 'Het wordt tijd dat je trouwt.'

Eliëzers keel werd droog en hij hoestte, bijna stikkend. 'Mijn excuses, mijn heer,' zei hij, terwijl hij probeerde zijn keel weer tot leven te masseren.

'Raak niet in paniek, dat was geen bevel,' zei Abraham, hijgend van amusement en toen op zijn elleboog rollend zodat hij Eliëzer recht in de ogen kon kijken terwijl hij slikte. 'Maar het is niet goed voor een man om alleen te zijn,' zei hij met grootvaderlijke genegenheid.

'Dank u, mijn heer,' hijgde Eliëzer toen de lucht terugkeerde in zijn longen.

'En vergeet nooit,' zei Abraham, terwijl hij met een tevreden zucht achterover leunde op zijn kussens, 'dat huwelijken door Gods handen worden gesloten, niet door de onze.'

Een Wezen Van Haar Eigen
Soort

Terwijl ze als een dief over de daken klauterde, kon Rebekah niet geloven dat ze hier nog nooit eerder was geweest. Ze kon de hele stad in miniatuur voor zich zien liggen, en in tegenstelling tot de degelijk gebouwde slaapkamer van haar vader, vond ze hier veel handige gaten in de dakpannen waardoor ze de voortgang van haar moeder door het huis kon volgen.

Rebekah keek van boven toe hoe haar moeder de weelderige binnenplaats in het centrum van hun paleisachtige huis betrad en riep: 'Laban! Ben je hier?'

'Hier, moeder!' kwam het antwoord van haar broer.

Rebekah concentreerde zich op het geluid van zijn stem, terwijl ze de weelderige tuin afspeurde tot ze hem vond, luierend op een marmeren bank. Hij zag eruit als een echte prins, daar liggend bij de fontein alsof de hele wereld alleen bestond om hem plezier en lof te geven.

'Laban, je moet naar me luisteren!' Haar moeder stormde op hem af, greep hem bij de kraag van zijn zijden gewaad en trok hem overeind. De delicate stof scheurde onder de kracht van haar klauwende nagels, en zijn wijnglas viel op de grond.

'Moeder, je maakt me bang!' riep Laban, en Rebekah genoot van zijn kinderachtige protest. Hij was altijd al zo'n baby geweest.

'Mooi zo,' zei hun moeder, terwijl ze haar zoon losliet en naast hem op de bank zakte, 'want Aba ligt op sterven.'

'Nu?' vroeg Laban alsof het allemaal een vreselijk ongemak zou zijn.

Haar moeder schudde haar hoofd. 'Nee, niet nu meteen, maar binnenkort,' zei ze. Haar ogen dwaalden even af naar een verre plek voordat ze zich weer op haar zoon focusten. 'Daarom moeten we snel handelen om jouw erfenis te beschermen!'

Rebekah kon de ader zien kloppen in de lange, elegante keel van haar broer terwijl alle kleur uit zijn gezicht wegtrok. 'Wat is er met mijn erfenis?' vroeg hij, zonder ook maar te proberen de wanhopige angst in zijn stem te verbergen. 'Is dat waarom mijn ooms hier waren?'

Haar moeder knikte. 'Je vader had een belangrijke vraag voor de oudsten over zijn erfgenaam,' zei ze.

Labans wijsvinger tikte een vreemd ritme op zijn knie, en Rebekah merkte dat zijn tenen zich kromden alsof ze de vloer vastgrepen. 'Ik?' vroeg hij hoopvol.

Ima schudde droevig haar hoofd. 'Rebekah.'

'Wacht eens... Wat?' Laban verslikte zich, zijn ogen puilden uit. 'Is dat niet... onmogelijk?' vroeg Laban paniekerig.

Hun moeder leunde achterover en zuchtte. 'Het is een lang verhaal,' zei ze, terwijl ze een diepe, kalmerende ademteug nam.

'O, precies wat ik wilde, een verhaaltje voor het slapengaan,' antwoordde Laban sarcastisch.

Hun moeder keek hem verbitterd aan en zei: 'Als je zo gaat doen...'

'O nee, nu je me de stuipen op het lijf hebt gejaagd, heb je mijn volledige aandacht,' zei hij, terwijl hij probeerde zijn zelfbeheersing terug te krijgen. 'Van jouw lippen naar mijn oren.'

Rebekah keek naar die twee samen, als giftige slangen in een mand, en de aanblik maakte haar misselijk. Ze was altijd door hen buitengesloten geweest en had lang vermoed dat ze samenzwoeren tegen haar als het ging om haar vader en de verdeling van zijn geschenken. Het had haar niet uitgemaakt, ze had hen alle schatten en snuisterijen laten grijpen in ruil voor het enige wat ze ooit van hen had gewild: met rust gelaten worden. Zelfs nu moest ze de drang onderdrukken om weg te rennen, terug naar haar grot, terug naar Batel en Aviël, maar wat voor nut zou dat hebben? De dingen veranderden, en ze waren allemaal in groot gevaar.

Hun moeder leunde voorover en streelde Labans wang, terwijl ze zei: 'Zoals je weet, was je vader Milcahs jongste zoon. Tegen de tijd dat we trouwden, was hij al vele malen oom. Er was altijd wel iemand aan het schreeuwen en zweten in de rode tent, die meer kinderen bracht voor Milcah om aan diens lijst toe te voegen. Sommige van die kinderen waren ouder dan ik was op de dag dat

ik trouwde. Je vader was al een volwassen man, moe van het over het hoofd gezien worden en verlangend om een eigen gezin te stichten. Hij werkte hard en was ambitieus. Elke dag ging hij voor zonsopgang aan het werk en kwam na zonsondergang terug, uitgeput en hongerig. Hij wilde fortuin maken en bewijzen dat hij, ondanks dat hij de laatste van Milcahs kinderen was, niet de minste was. Door zijn harde werk nam onze rijkdom toe. We verhuisden naar ons eigen huis zodat hij dichterbij de velden kon zijn, en we probeerden om onze eigen baby's te krijgen. Zeven lange jaren bleef je vader me trouw, ook al faalde ik keer op keer om zwanger te worden. Hij zaaide veel zaadjes, maar niets groeide in mij. Je vader gaf de hoop nooit op en hij behandelde me goed. Hij bracht me altijd cadeautjes en spoorde me aan: 'Eet dit. Het zal goed voor je zijn,' zei hij dan. Ik zou alles hebben gedaan om hem terug te betalen voor zijn liefde en vriendelijkheid, maar ik kon hem niet het ene ding geven dat hij wilde.'

'Ik had geen idee van dit alles, Ima. Wat vreemd dat je dit verhaal nooit eerder hebt verteld,' zei Laban, terwijl hij met hernieuwde interesse naar zijn moeder keek.

'Mensen vertellen meestal geen verhalen over hun mislukkingen,' antwoordde ze met een diepe frons.

Laban glimlachte en zei: 'Je moet zo opgelucht zijn geweest toen...' maar de uitdrukking op haar gezicht weerhield hem ervan verder te gaan. Het was een masker van woede en verdriet.

'Toen, op een dag, braakte ik over het hele tapijt,' zei ze, grijnzend. 'Het was een zeer duur tapijt, een cadeau van je vader. Ik was ontzet. Zijn reactie was juichen en lachen en opzwellen van vreugde. Hij was nog nooit zo gelukkig geweest in zijn leven, en ik voelde me walgelijk. Dag na dag lag ik in bed, kotsend en zwetend en hijgend als een hond. Mijn haar begon uit te vallen. Mijn huid werd zuur. Het was alsof er een ziekte in me groeide, die steeds groter en groter werd. Ik voelde geen vreugde, alleen angst.'

Rebekah was verbaasd haar moeder zo vrijuit te horen spre-

ken. Met haar was ze koud en kortaf, maar met Laban was het bijna alsof ze vrienden waren. Het was ook fascinerend om deze glimp te krijgen van de wereld voordat ze geboren was. Ze had het gevoel dat haar moeder het gordijn opentrok van een verboden kamer waarvan ze niet eens wist dat die bestond.

Laban vulde zijn wijnglas bij. 'Je had dus een zware zwangerschap? Net als mijn vrouw,' zei hij met grimmige spijt. 'Maar wat heeft dit te maken met mijn erfenis?'

'Er zat een ziekte in mij!' siste ze. Laban werd bleek, en zijn hand trilde licht toen hij het glas naar zijn lippen bracht. Hij dronk diep, zijn keel krampachtig bewegend terwijl hij het vocht naar binnen goot.

Ima nam het lege glas van hem af voordat hij het opnieuw kon vullen, vouwde haar met juwelen getooide handen in haar schoot en vervolgde haar verhaal: 'Ik was uitgeput en uitgemergeld. De baby had alle goedheid en kracht uit mijn lichaam gehaald, en tegen de tijd dat hij klaar was om eruit te komen, had ik niets meer over. Alleen angst en de zekerheid dat de baby een monster zou zijn. Toen de weeën begonnen, moest Bethuel me schreeuwend op de vloer achterlaten en Milcah halen, die zo oud en zwak was dat hij haar in zijn armen terug moest dragen. Ik bloedde, enorme golven bloed die in de vloer trokken, maar Milcah, zwak in de benen, was sterk in de handen. Zij was degene die de baby ter wereld bracht, niet ik. Het laatste wat ik me herinner was je vader die huilend een stille, bloederige bundel de kamer uit droeg.'

'Als je het overleeft, kun je het opnieuw proberen,' zei Milcah terwijl ik weegleed.

Het duurde vele maanden voordat ik mijn gezondheid terugkreeg, om alle kracht en bloed te vervangen die de baby van me had genomen, maar onder Milcahs zorgvuldige toezicht begon ik uiteindelijk te herstellen. Tot ik op een dag, toen ik me buiten mijn slaapkamer waagde, een baby hoorde huilen. Ik wist meteen dat het mijn baby was en de angst keerde terug.

De volgende keer dat Milcah langskwam, wist ze dat er iets in mij was veranderd, want ze maakte geen drukte of stelde geen vragen over mijn gezondheid. Ze ging gewoon op de rand van mijn bed zitten, met haar handen rustend op haar oude knobbelige knieën en wachtte.

'Mijn zoon leeft!' riep ik uit.

'Ja, de baby leeft,' antwoordde ze kalm.

Ik zei toen een hoop dwaze dingen. Ik tierde en raasde. Ik beschuldigde haar ervan dat ze Bethuel een tweede vrouw had bezorgd, dat ze mijn zoon had gestolen en aan iemand anders had gegeven, en weet je wat ze deed?'

Laban schudde verbaasd zijn hoofd. 'Wat deed ze, Ima?'

'Ze lachte, ze lachte recht in mijn gezicht en zei: "Je kunt beter gaan zitten. Ik ben bang dat het veel erger is dan dat," dus dat deed ik.'

'Ze klinkt als een taaie oude taart,' zei Laban.

'Ik kende haar helemaal niet voordat de baby kwam. Ze was een afstandelijke figuur voor mensen zoals ik. Ik zag haar bij familiebijeenkomsten, altijd koninklijk en elegant ondanks haar leeftijd. Het was duidelijk dat iedereen haar vereerde, en met acht zonen was ze een koningin onder de vrouwen. Ik leerde haar al snel goed genoeg kennen. Ze was vriendelijk, maar ook heel, heel taai. Ze was niet lief zoals sommige oude dames zijn, maar ze was eerlijk, en als ze je iets vertelde, geloofde je elk woord. Er was geen ruimte voor twijfel.'

'En wat vertelde ze je over Rebekah?' vroeg Laban.

Rebekah hield haar adem in en wachtte, ze wilde het weten en niet weten, maar dit was haar verhaal en niemand verdiende het meer om het te horen dan zij.

'Ze vertelde me dat het ware geslacht van de baby verborgen was. Ze zei dat de baby Tumtum was, zowel mannelijk als vrouwelijk, en tegelijkertijd noch mannelijk noch vrouwelijk, maar een "schepsel van eigen soort." Ze zei dat de baby gezond, groot, sterk en op haar eigen manier heel mooi was en dat Bethuel diep van